

2025-11-10

Euromasters säkerhetskontroll av tunga fordon 2025

Under oktober månad har Euromaster i samarbete med Circle K, och för tredje året i rad genomfört däckkontroller runt om i landet. Kontrollerna har som syfte att belysa vikten av en frekvent och noggrann genomgång av fordonens enda kontaktyta med vägbanan.

Under pågående kontroll ges information hur ett förebyggande säkerhetsarbete samtidigt bidrar till stora miljö- och kostnadsbesparingar, i en tid präglad av den gröna omställningen där betydelsen för däckens rullmotstånd och fordonets räckvidd hamnar i fokus.

Totalt har 946 däck inspekterats okulärt samt med kalibrerade verktyg avseende skador, mönsterdjup, slitagebilder och lufttryck. Deltagande i kontrollen och undersökningen har varit frivilligt och utförts efter chaufförs godkännande.

Kontrollerna och den efterföljande enkäten visar att en mycket stor andel av de tunga fordonen ute på våra vägar har ett omedelbart behov av däcksservice. Det framkommer att en betydande andel chaufförer upplever regelverket som otydligt och att rutiner kring kontroll och daglig tillsyn i många fall saknas eller att efterlevnad av desamma brister i en alltför hög utsträckning.

Varje fordons kontrollvärden har bedömts individuellt utifrån ett antal parametrar för att klassificera bristernas påverkan på fordonets säkerhet i trafiken.

Avvikelse med inverkan på säkerhet, risknivå 1

- Däck med ett mönsterdjup som inte är förenligt med lagkraven efter 10:e november och utgör en risk i kombination med vinterväglag
- Lufttryck som avviker från rekommenderat tryck och därmed ökar fordonets miljöpåverkan
- Onormal slitagebild med påverkan på däckets livslängd och fordonets prestanda
- Brister i ventilers funktion vilket omöjliggör kontroll av lufttryck

Betydande säkerhetsrisker som kräver åtgärd snarast, risknivå 2

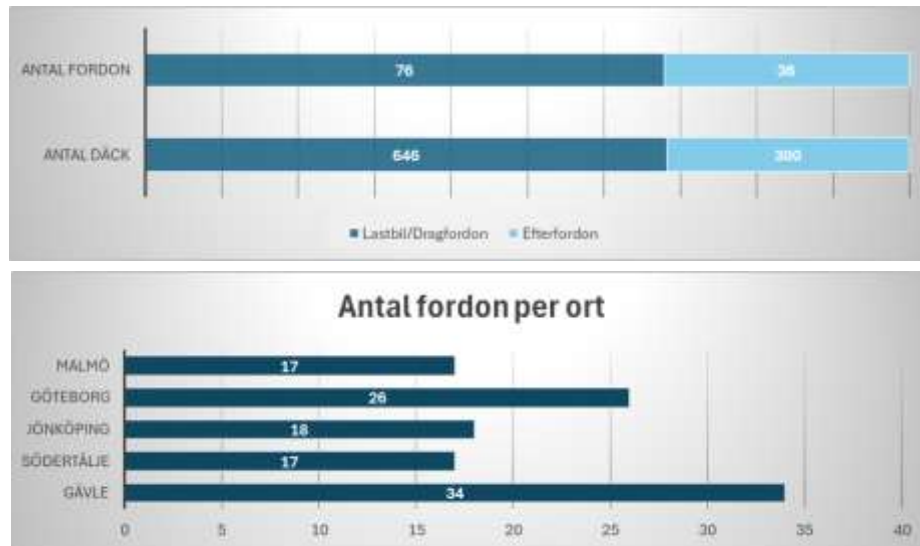
- Uttjänta däck nära gränsen för minsta tillåtna mönsterdjup under sommartid. Däck som har en mycket begränsad prestanda redan vid lägre temperaturer.
- Lufttryck som avviker betydande från rekommenderat tryck och därmed påverkar fordonets riktningstabilitet, bromsverkan samt miljöpåverkan negativt
- Kraftiga skillnader i mönsterdjup mellan yttre och inre hjul vid tvillingmontage
- Omfattande snedslitage som leder till ökad slitagehastighet på däckets och riskerar att leda till felaktig belastning på övriga hjul och dess bärighet
- Samverkan av flera faktorer ur klassificering "risknivå 1" samt för fler än en position på samma fordon

Allvarliga säkerhetsrisker som kräver omedelbar åtgärd, risknivå 3

- Olagliga däck med mycket begränsat grepp och prestanda oavsett temperatur, där mönsterdjupet understiger lagkraven för användning i trafik även under sommartid
- Mycket lågt lufttryck som ger tydliga indikationer på punktering
- Synliga skador på däcken eller fälg som ej kan uteslutas utgöra risk för däckexplosion
- Samverkan av flera faktorer ur klassificering "risknivå 2" samt för fler än en position på samma fordon

Resultat av genomförda kontroller

Totalt inspekterades under perioden 112 fordon fördelat på 76 lastbilar och dragfordon samt 36 efterfordon. Inom kategorin efterfordon inkluderas dolly, trailer och släp. Sammanlagt inspekterades 946 däck.

Kontroll av lufttryck

Ett för lågt lufttryck ökar fordonets rullmotstånd och sänker därmed fordonets energieffektivitet samtidigt som däckets slitagehastighet och partikelutsläpp ökar. Vid en tryckförlust ökar värmeupbyggnaden i berörda däck och risken för en däckexplosion ökar när fordonets vikt fördelning utövar stress på stomkonstruktionen. En tryckförlust på 20% motsvarar enligt tidigare tester ett ökat rullmotstånd på cirka 6%.

Av de inspekterade fordonen har 42% minst ett däck med mer än 10% undertryck. Totalt uppmärksammas 20 däck med mer än 20% tryckförlust och 6 däck har en tryckförlust som kräver omedelbar tillsyn och reparation för att undvika stillestånd.

Vid ett för högt lufttryck minskar däckets anläggningsyta mot vägbanan. Fordonets förmåga att bibehålla grepp vid halt väglag minskar samtidigt som oregelbundna slitagebilder riskerar att uppstå. Vid ett för högt lufttryck ökar däckets känslighet för skär- och sticksador.

Av de inspekterade fordonen har 23% minst ett däck med mer än 10% övertryck.

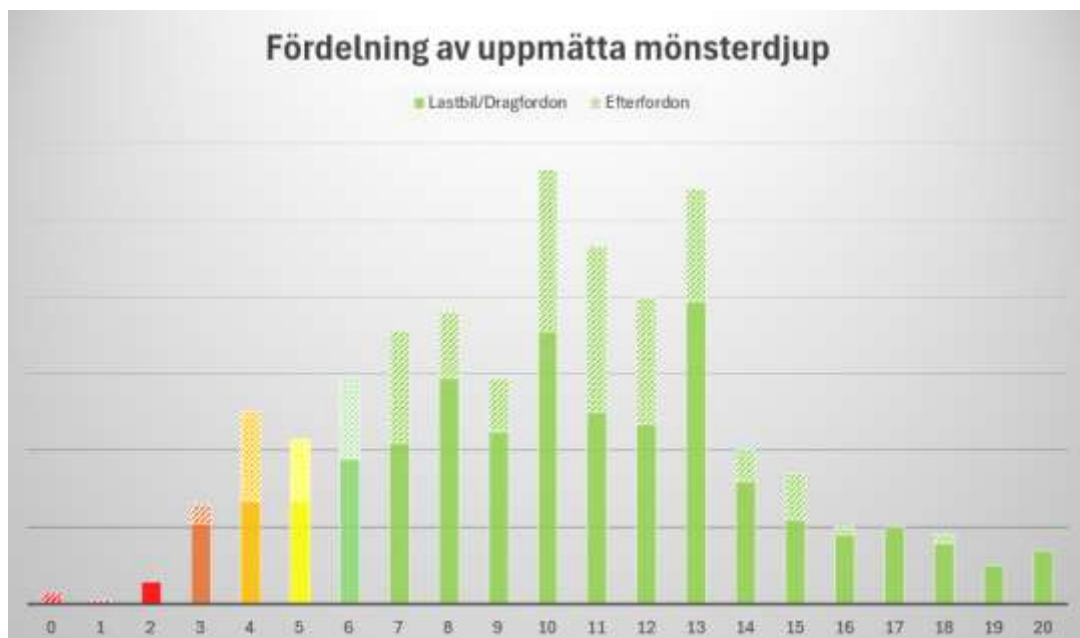
Resultaten visar att kontroll och efterlevnad av fordons- och däck-tillverkares rekommendationer med avseende på däcktryck är låg. Av samtliga inspekterade fordon har 54% minst ett däck som avviker från rekommenderat tryck med mer än 10%.

Kontroll av mönsterdjup och slitagebild

Av 946 inspekterade däck har 35% av alla däck ett mönsterdjup på 8 millimeter eller mindre. 14% av alla inspekterade däck har ett mönsterdjup som är olagliga under vinterförhållanden och vinterdäckslagstiftning.

5 däck har ett mönsterdjup understigande det lagstadgade minimikravet för trafik under sommarperioden på 1,6mm.

Felaktigt lufttryck, inkorrekt hjulvinkelinställning och viktfordelningsrelaterade problem ökar risken för oregelbundna slitagebilder och snedslitage. Vid ett snedslitage ökar slitagehastigheten och vid tvillingmontage är slitage på innerskuldror svårare att upptäcka med risk för däckrelaterade skador och stillestånd. Av inspekterade däck konstateras 3 däck med djupare skärskador eller anmärkningsvärt ojämn slitagebild. Ytterligare 11 däck konstateras påverkade av snedslitage med en differens överstigande 5 millimeter mönsterdjup över 4 mätpunkter på respektive däckslitbana.

Minsta tillåtna mönsterdjup för fordon med en totalvikt över 3,5 ton efter 10:e november är 5 millimeter för dragfordon och 1,6 millimeter för efterfordon. Regelverket skiljer sig åt mellan de olika länderna i Norden där Norge särskiljer sig och kräver minst 5 millimeters mönsterdjup på både dragfordon och efterfordon.

Förarens rutiner och kännedom om lagkrav

2:e oktober 2025 meddelade regeringen beslut om införande av nya krav på vinterdäck för tunga fordon. De nya kraven specificeras vidare genom Transportstyrelsen genom ett flertal uppdateringar och textförändringar publicerade så sent som 2025-10-30. De nya kraven ska gälla från och med 10:e november 2025.

I samband med inspektioner erbjöds samtliga förare att besvara en enkät. 47% av tillfrågade har valt att delta och det framkommer att kännedom om däckrelaterade lagkrav och efterlevnad av åkeribranschens standard med fortlöpande och daglig tillsyn brister.

Av de svarande förarna uppger 42% att de är osäkra över vilka lagar och regler som finns gällande vinterdäck för lastbilar. Motsvarande siffra för samma frågeställning 2024 var 24%, andelen som anger att de känner sig osäkra på regelverket har därmed nära fördubblats.

25% av de svarande uppger att deras arbetsgivare saknar rutiner eller att de inte känner till vilka rutiner som arbetsgivaren har gällande hur och när kontroll av däck ska ske.

Daglig tillsyn inför varje arbetspass, i linje med Arbetsmiljöverkets föreskrifter, är en grundförutsättning för säkra transporter och ingår som ett av tre moment vid körprov för körkortsbekräftelse till tunga fordon.

Av de förare som svarar "Ja" på frågan om arbetsgivarens rutiner svarar endast 22% att rutinen innebär daglig tillsyn. 52% svarar att kontrollen ska ske på månadsbasis och 22% svarar att deras arbetsgivares rutin innebär kontroll endast var 6:e månad.

Vid fråga om när deras däck senast kontrollerades svarar 70% att kontroll inte har skett den senaste månaden. 37% vet inte när kontroll har skett eller svarar att kontroll har skett för mer än ett år sedan.

Sammanvägd riskbedömning

Med tidigare angivna klassificering av risknivåer och noterade brister framkommer att inom urvalet är behovet av service trängande och en klar majoritet av de inspekterade fordonen är behäftade med brister som negativt påverkar såväl allmänhetens säkerhet som fordonens miljöpåverkan och energieffektivitet.

Andelen brister som beror på felaktiga lufttryck är betydande, såväl för lågt som för högt lufttryck. Förarens kännedom om skicket på de däck som är monterade på det framförda fordonet och egna kontroller av fordonets däck på regelbunden basis visar brister.

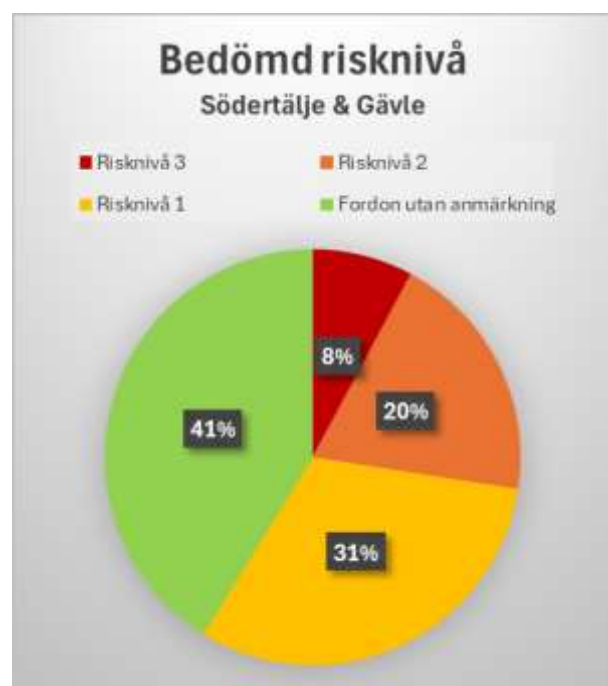
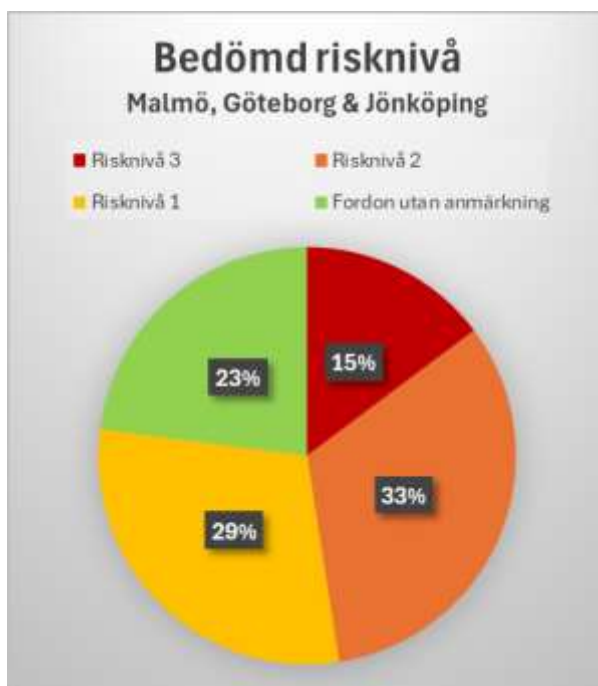

Endast 31% av inspekterade fordon saknar helt anmärkning, med ett lufttryck som inte avviker med mer än 10% från rekommenderat axeltryck och som har ett fullgott mönsterdjup på samtliga positioner.

12% av inspekterade fordon har så pass allvarliga brister att omedelbar service krävs för att fordonen ska kunna framföras lagligt och utan att utgöra en betydande säkerhetsrisk. Sammantaget har 69% av inspekterade fordonet ett servicebehov på minst ett av fordonets däck.

Regionala variationer

Mätresultatet påvisar en geografisk differentiering där en större andel av inspekterade fordon i södra Sverige är i behov av service. Fordon som identifieras med allvarliga säkerhetsrisker och som kräver en omedelbar åtgärd för att kunna framföras säkert förekommer i dubbelt så stor omfattning i södra Sverige jämfört med mellersta Sverige. 68% av de däck som har ett mönsterdjup under 5mm, som inte är förenliga med lagkraven som träder i kraft 10:e november, noteras i södra Sverige.

Kontaktuppgifter:

För frågor om innehållet i rapporten, kontakta: Gustav Ribersten, business Support & Sales Analyst
072-453 13 58, gustav.ribersten@euromaster.com

Övriga frågor:

Johan Andreasson, presskontakt 070-510 15 40, johan.andreasson@oxkom.se
Jonas Odqvist, vd Euromaster, jonas.odqvist@euromaster.com, tel. 0340-829 00